

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 8/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6To/134/2023-1338 z 25. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. novembra 2023 v znení jej doplnení doručených ústavnému súdu 8. decembra 2023 a 13. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a krajskému súdu prikázal prepustiť ho z väzby na slobodu. Súčasne žiada, aby mu ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie a aby mu v prípade prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ustanovil právneho zástupcu.

II.

Skutkové východiská

2. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 2T/51/2022-1218 z 12. júla 2023 (ďalej len „odsudzujúci rozsudok“) bol sťažovateľ uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. a) a e) Trestného zákona v znení účinnom do 30. apríla 2022, ktorého sa mal dopustiť v dvoch skutkoch na tom skutkovom základe, (i) že si aj s cieľom ďalšieho predaja neoprávnene zadovážil a neoprávnene držal metamfetamín, ktorý

odovzdal [REDAKOVANÉ] bez toho, aby mu oznámil obsah vrecka, v ktorom sa metamfetamín nachádzal, [REDAKOVANÉ] odviezol na miesto špecifikované v odsudzujúcom rozsudku na účel, aby predmetné vrecko odovzdal ďalšej osobe, k čomu nedošlo, pretože sťažovateľ bol s [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zadržaný príslušníkmi Policajného zboru, a (ii) že si neoprávnene zadovážil, neoprávnene držal a prechovával sušený rastlinný materiál rodu konope (Cannabis). Za to mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Okresný súd súčasne sťažovateľovi uložil trest prepadnutia vecí špecifikovaných v odsudzujúcom rozsudku, ako aj ochranný dohľad v trvaní 2 rokov s uložením povinností a obmedzení určených v odsudzujúcom rozsudku. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom nebolo do času podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

3. Žiadosťou doručenou krajskému súdu 10. októbra 2023 sťažovateľ žiadal o prepustenie z väzby na slobodu, pričom súčasne požiadal o nahradenie väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Túto žiadosť krajský súd napadnutým uznesením podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol. Krajský súd súčasne väzbu sťažovateľa nenahradil písomným sľubom ani dohľadom probačného a mediačného úradníka.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podľa sťažovateľa v danej veci absentuje splnenie formálnych a materiálnych podmienok väzby. Pokiaľ ide o dôvodnosť trestného stíhania, obvinenie bolo sťažovateľovi vznesené a obžaloba bola podaná výlučne na základe výpovedí spolupáchateľov vypočúvaných v procesnom postavení svedkov. Dôvod väzby uvedený v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je naplnený, pretože skutkové zistenia svedčiace proti sťažovateľovi sa nezosilňujú, ale oslabujú. Napadnuté uznesenie je odôvodnené formálne, pretože krajský súd použil stereotypné formulácie bez toho, aby poukázal na relevantné dôkazy.

5. Pokiaľ ide o nesplnenie formálnych podmienok väzby, orgány činné v trestnom konaní mali podozrenie z trestnej činnosti, ktorá sa sťažovateľovi dáva za vinu, už 11. januára 2021, pričom obvinenie bolo sťažovateľovi vznesené 10. februára 2022. V tomto čase boli sťažovateľ a jeho rodina nezákonne sledovaní a odpočúvaní. Sťažovateľ bol zadržaný nezákonne.

6. V súvislosti s materiálnymi podmienkami väzby sťažovateľ upriamuje pozornosť na viacero okolností. Výpovede svedkov, na ktoré konkrétne poukazuje a ktoré majú odôvodňovať vedené trestné stíhanie, sú procesne nepoužiteľné, nezákonné, nelogické, účelové a nedôveryhodné, pričom sťažovateľa neusvedčujú z trestnej činnosti, ktorá sa mu dáva za vinu. Tieto výpovede sú hodnotené nesprávne v neprospech sťažovateľa, pričom sú vyvrátené inými dôkazmi. Jednotlivým svedkom dosiaľ nebolo vznesené obvinenie, nebol voči nim uplatnený inštitút dočasného odloženia vznesenia obvinenia, trestné stíhanie voči nim nebolo právoplatne skončené, pričom uvedení svedkovia ani neboli vylúčení na samostatné konanie. Títo svedkovia sú podozriví z trestnej činnosti a mali by byť obvinení. Existujú výpovede ďalších svedkov, ktoré sú sťažovateľovi na prospech, v dôsledku čoho sa dôkazná situácia postupom času oslabuje. Prokurátor v danej veci neunesol dôkazné bremeno. Krajský súd nevzal pri rozhodovaní o sťažovateľovej väzbe do úvahy faktor plynutia času a nerefletoval rodinné pomery a pracovné zázemie sťažovateľa.

7. Pokiaľ ide o nenahradenie väzby miernejšími opatreniami, krajský súd sa nedostatočne zaoberal výnimočnými okolnosťami prípadu, ktoré mali odôvodniť nahradenie sťažovateľovej väzby. V tomto smere nepostačuje konštatovanie, že takéto okolnosti neboli zistené. Sťažovateľ argumentoval, že má na území Slovenskej republiky trvalé bydlisko, rodinu, príjem, pričom v minulosti sa nedopustil trestnej činnosti násilného charakteru. Argumentácia krajského súdu je všeobecná a nereaguje na konkrétne sťažovateľove argumenty.

8. Napokon sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť s odsudzujúcim rozsudkom a postupom okresného súdu, ktorý mu predchádzal. Okresný súd ignoroval návrh sťažovateľa na doplnenie dokazovania. Dosiaľ neprávoplatný odsudzujúci rozsudok je chybný a arbitrárny.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Ústavný súd podotýka, že rozsah ústavnej sťažnosti, ktorým je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, je v rovine referenčných ustanovení tvorený čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru. Uvedenie čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a 2 a čl. 40 ods. 2 listiny, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) dohovoru, čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 9 ods. 1, 3 a 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach vyhodnotil ústavný súd vo vzťahu k formulovanému petitu ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou len ako súčasť sťažnostnej argumentácie sťažovateľa (m. m. napr. I. ÚS 20/2020, III. ÚS 411/2022, III. ÚS 537/2022, III. ÚS 652/2022, III. ÚS 195/2023, III. ÚS 480/2023). Z uvedeného dôvodu sa ústavný súd ústavnou sťažnosťou v tomto rozsahu nezaoberal.

11. Ústavný súd dodáva, že všetky sťažovateľom namietané nedostatky pri rešpektovaní jeho základných práv pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu je možné zaradiť pod referenčné normy ústavy a listiny, ktoré sťažovateľ uviedol v petite ústavnej sťažnosti. To bolo dôvodom, pre ktorý ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na doplnenie petitu ústavnej sťažnosti.

12. Rovnako tak neuniklo pozornosti ústavného súdu, že sťažovateľ v dôvodovej časti ústavnej sťažnosti vyjadril tiež nespokojnosť s odsudzujúcim rozsudkom a postupom okresného súdu predchádzajúcim vydaniu tohto rozsudku. Sťažovateľ však v petite ústavnej sťažnosti, ktorým je, ako už bolo poznamenané, ústavný súd s poukazom na § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, uviedol, že ním označené základné právo podľa ústavy a listiny, ako aj právo podľa dohovoru malo byť porušené len napadnutým uznesením. Ústavný súd sa pritom ústavnou sťažnosťou môže zaoberať len v takom rozsahu, v akom ho sťažovateľ určí v jej petite. Z tohto dôvodu sa ústavný súd ústavnou sťažnosťou v predznamenanom rozsahu nezaoberal.

13. Ústavný súd podotýka, že v danom prípade sťažovateľ vyjadruje nesúhlas s dosiaľ neprávoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu prvého stupňa, proti ktorému podal odvolanie (o ktorom nebolo do času podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté), ako aj postupom okresného súdu, ktorý predchádzal vydaniu tohto rozsudku. Ústavný súd v danej súvislosti uvádza, že jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach je založená na princípe subsidiarity. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd je oprávnený rozhodovať o ústavných sťažnostiach výlučne vtedy, ak o nich nerozhoduje iný súd. Ústavný súd by preto nebol oprávnený rozhodovať o námietkach sťažovateľa v súvislosti s porušením uvedených článkov ústavy, listiny a dohovoru odsudzujúcim rozsudkom a konaním okresného súdu, ktoré mu predchádzalo, pretože jeho právomoci predchádza právomoc odvolacieho súdu. Preto by ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci (m. m. napr. IV. ÚS 148/2023). Z uvedeného dôvodu ústavný súd ani v tomto prípade sťažovateľa nevyžýval na doplnenie petitu ústavnej sťažnosti.

IV.1. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru:

14. Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, predmetné ustanovenie nemožno v sťažovateľovej veci aplikovať. Označený článok dohovoru sa *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby. Keďže v danom prípade ústavný súd neskúmal rozhodnutie všeobecných súdov o vzatí do väzby, ale o dôvodnosti ďalšieho trvania väzby, námietku porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru vyhodnotil *prima facie* ako zjavne neopodstatnenú (m. m. napr. I. ÚS 352/06, I. ÚS 161/2019, II. ÚS 105/2019, II. ÚS 314/2020, III. ÚS 34/07, III. ÚS 67/08).

15. K námietke porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (m. m. III. ÚS 435/2023, IV. ÚS 321/2022) uvádza, že v čase podania ústavnej sťažnosti bol sťažovateľ neprávoplatne odsúdený. Z tohto dôvodu sa mal domáhať ochrany svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru, nie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (m. m. III. ÚS 435/2023).

16. Ústavný súd uzatvára, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením na jednej strane a obsahovým zameraním čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru na druhej strane.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny:

17. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (m. m. napr. IV. ÚS 321/2022) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, kde sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje viacero čiastkových práv, ako napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú,

resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (m. m. napr. III. ÚS 7/00, IV. ÚS 321/2022).

18. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (m. m. napr. I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07, II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, IV. ÚS 321/2022). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (m. m. napr. III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05, IV. ÚS 321/2022), s ktorým musí byť v súlade. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (m. m. napr. II. ÚS 55/98, IV. ÚS 321/2022).

19. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (m. m. napr. III. ÚS 271/07, IV. ÚS 321/2022).

20. V rámci všeobecných východísk napokon ústavný súd uvádza, že pri posúdení napadnutého uznesenia nebolo jeho úlohou preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či sťažovateľ mal byť alebo nemal byť prepustený z väzby na slobodu. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či je odôvodnenie napadnutého uznesenia ústavnoprávne akceptovateľné. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli podnietiť také prípadné rozhodnutia a postupy krajského súdu v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. napr. I. ÚS 299/2022, IV. ÚS 556/2023).

21. Pokiaľ ide o tvrdený nedostatok formálnych podmienok väzby, ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti a jej príloh konštatuje, že sťažovateľ ústavnému súdu uplatnenie predmetnej námietky, ktorej obsahom bolo konštatovanie o nezákonnom sledovaní sťažovateľa a jeho rodiny a nezákonnom zadržaní sťažovateľa, v konaní pred krajským súdom nepreukázal. Z princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy), pokiaľ ide o vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom, pritom vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenou uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú neprednesie v konaní pred všeobecnými súdmi, nemožno priznať takejto argumentácii úspech. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva aj touto konkrétnou argumentačnou líniou, avšak nepreukázal využitie aktívneho spôsobu obhajoby a v rámci účinnej ochrany práv svoju argumentáciu neuplatnil v konaní krajského súdu pred jeho rozhodnutím, v tejto časti je ústavná sťažnosť neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení

s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde pre nevyčerpanie sťažovateľovi zákonom priznaných prostriedkov na ochranu jeho základných práv a slobôd (m. m. napr. III. ÚS 90/03).

22. Krajský súd sa podľa názoru ústavného súdu dôkladne zaoberal základnou materiálnou podmienkou väzby sťažovateľa, a to dôvodnosťou podozrenia zo spáchania stíhaného skutku vykazujúceho znaky trestného činu. Ústavný súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na s. 6 a 7 napadnutého uznesenia. Odtiaľ vyplýva, že krajský súd v naznačených intenciách odkázal na odsudzujúci rozsudok, ktorého vyhlásením sa mala dôvodnosť podozrenia sťažovateľa posilniť, pričom v napadnutom uznesení sa neobmedzil len na avizovaný odkaz, ale uviedol aj konkrétne skutkové okolnosti posilňujúce dôvodnosť trestného stíhania.

23. Ústavný súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu, že vyhlásenie odsudzujúceho rozsudku posilňuje dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu. Vyhlásenie odsudzujúceho rozsudku sa v zmysle judikatúry ústavného súdu prejavuje v zmene náhľadu, pretože pozbavenie slobody po prvostupňovom odsudzujúcom rozsudku je zásadne odlišné od väzby pred neprávoplatným odsúdením (m. m. napr. IV. ÚS 479/2022, IV. ÚS 556/2023). Dohovor fakticky nekladie na túto väzbu žiadne zvláštne podmienky, ktoré existujú pri aplikácii čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Uvedené zníženie požiadaviek na obmedzenie osobnej slobody na základe odsúdenia príslušným súdom je kompenzované tým, že dohľad požadovaný v čl. 5 ods. 4 dohovoru sa zahrnie do rozhodnutia súdu na konci súdneho konania (De Wilde, Ooms a Versyp proti Belgicku, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 18. 6. 1971, ods. 76; m. m. napr. IV. ÚS 556/2023). Rozhodnutie všeobecného súdu o vine a treste je vyústením celého trestného stíhania, v rámci ktorého sa v jednotlivých štádiách (tzv. predprípravné, prípravné, súdne konanie) postupne zisťuje skutočný priebeh konaní jednotlivcov (za súčasného posúdenia ich právnej relevancie), a to pri zvyšovaní dôkazného štandardu s každou fázou konania. Odsúdenie sťažovateľa (hoci v čase rozhodovania krajského súdu o väzbe ešte neprávoplatné) za trestnú činnosť, v súvislosti s ktorou bol stíhaný vo väzbe, preto podľa názoru ústavného súdu nepredstavuje okolnosť, ktorá by svedčila v prospech oslabovania dôvodnosti trestného stíhania ako materiálnej podmienky väzby (m. m. III. ÚS 435/2023).

24. Pokiaľ ide o ďalšie dôvody svedčiace v prospech dôvodnosti trestného stíhania, krajský súd poukázal na výpovede konkrétnych svedkov, záznamy z komunikácie a viaceré znalecké posudky, ktoré zakladajú dôvodnosť podozrenia ako jednu z materiálnych podmienok väzby. Pokiaľ ide o sťažovateľov poukaz na výpovede jednotlivých svedkov, krajský súd v napadnutom uznesení správne konštatoval, že tieto námietky smerujú do roviny hodnotenia dôkazov, keď sťažovateľ vyjadruje zásadný nesúhlas so spôsobom hodnotenia dôkazov okresným súdom a prezentuje vlastný spôsob ich hodnotenia, z ktorého následne vyvodzuje iné závery než všeobecné súdnictvo (pre neho priaznivé). Korektne pritom krajský súd uviedol, že pri rozhodovaní o väzbe nie je jeho úlohou vyhodnotiť dopodrobna súčasnú dôkaznú situáciu ani hodnotiť dôkazy s konečnou platnosťou. Ústavný súd navyše akcentuje, že krajský súd dôvodnosť trestného stíhania neoprel len o výpovede v napadnutom uznesení uvedených svedkov, ale aj o ďalšiu dôkaznú materiú.

25. Ústavný súd sa s uvádzanými závermi stotožňuje a s poukazom na svoju rozhodovaciu prax (m. m. napr. I. ÚS 417/2018) v zhode s názormi krajského súdu uvádza, že rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovaním o vine či nevine sťažovateľa. Existencia dôvodného podozrenia zo spáchania činu je v uvedenom smere nielen dostačujúca, ale priamo určujúca a limitujúca, keďže rozhodnutím

o väzbe (napadnutým uznesením) krajský súd nemohol vysloviť sťažovateľovu vinu. K tejto sťažnostnej námietke ústavný súd v súlade so svojou rozhodovacou činnosťou (I. ÚS 475/2021), na ktorú poukázal aj krajský súd, ešte dodáva, že všeobecnému súdu rozhodujúcemu o väzbe úloha celkového hodnotenia dôkazov a s tým súvisiaceho dôkazného procesu zásadne neprislúcha. Ústavný súd by nesplnenie príslušnej materiálnej podmienky väzby na tomto základe mohol konštatovať iba vo výnimočnom prípade, ktorý by sa spájal s absolútnym nedostatkom dôkazov proti väzobne stíhanému sťažovateľovi. To so zreteľom na všetky uvádzané okolnosti nie je sťažovateľov prípad.

26. K tejto sťažnostnej argumentačnej línii ústavný súd uzaviera, že závery krajského súdu sa nejavia ako abstraktné a nekonkrétne, teda také, ktoré by nezohľadňovali skutkové okolnosti konkrétnej veci. Tieto úvahy považuje ústavný súd za ústavno-právne korektné, preto túto sťažnostnú námietku nevyhodnotil ako takú, ktorá by odôvodnila kasačnú intervenciu smerujúcu k zrušeniu napadnutého uznesenia. Ústavný súd dodáva, že toto posúdenie platí v hodnotiacej relácii k napadnutému uzneseniu a nezakladá prekážku rozhodutej veci pre prípadné posúdenie úsudkov všeobecného súdnictva o vine sťažovateľa ústavným súdom na podklade potenciálne podanej samostatnej ústavnej sťažnosti.

27. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pre ktorý je sťažovateľ obmedzený na osobnej slobode, vyplýva záver o pretrvávajúcej obave z možného pokračovania v trestnej činnosti, ktorý je podľa názoru ústavného súdu prijateľne a presvedčivo vyvodený na základe konkrétne opísaných relevantných skutkových okolností. Krajský súd na s. 8 napadnutého uznesenia poukázal na to, že sťažovateľ sa mal žalovanej trestnej činnosti dopustiť napriek tomu, že už bol za taký čin v minulosti odsúdený (recidíva). Skutku, ktorý sa mu dáva za vinu, sa mal dopustiť v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia, počas ktorej mu bolo zakázané používať alkoholické nápoje a iné návykové látky, avšak v krvi a moči sťažovateľa bola po jeho zadržaní zistená prítomnosť metamfetamínu. Sťažovateľova osobnosť je poznačená dlhodobým užívaním drog, sťažovateľ je od metamfetamínu závislý, k závislosti má nekritický postoj a nemá motiváciu sa liečiť. Takéto okolnosti nie sú stereotypného charakteru bez väzby na sťažovateľovu kauzu, pričom príhodný je aj odkaz krajského súdu na rozhodovaciu prax ústavného súdu (II. ÚS 348/2016), podľa ktorej zákon nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodu tzv. preventívnej väzby. So závermi krajského súdu sa preto ústavný súd stotožňuje, nepovažuje ich za neodôvodnené a z tohto dôvodu nemá zo svojej pozície dôvod do nich vstupovať.

28. Pokiaľ ide o sťažnostnú argumentáciu súvisiacu s nenahradením väzby sťažovateľa menej invazívnym opatrením, ústavný súd najskôr vo všeobecnosti podotýka, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju miernejším opatrením, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (m. m. napr. III. ÚS 38/01, III. ÚS 115/08, III. ÚS 227/2020, III. ÚS 33/2021, III. ÚS 341/2021, III. ÚS 518/2021, III. ÚS 520/2021, III. ÚS 522/2021, III. ÚS 550/2021, III. ÚS 675/2021, III. ÚS 625/2022, IV. ÚS 207/07, IV. ÚS 650/2018, IV. ÚS 436/2021). Nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby byť stíhaný na slobode (teda s využitím

proporcionálne miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv – R 44/2018; m. m. napr. I. ÚS 487/2021, III. ÚS 625/2022). Ústavný súd opakovane uvádza, že väzba je vážnym zásahom do osobnej slobody. Preto je povinnosťou všeobecných súdov obzvlášť citlivo zvažovať argumenty pre ďalšie trvanie väzby. Z ustanovení Trestného poriadku priamo vyplýva povinnosť všeobecných súdov skúmať, či je v prípade dôvodnosti väzby možné väzbu nahradiť alternatívnymi prostriedkami (m. m. napr. III. ÚS 520/2021, III. ÚS 523/2021, III. ÚS 625/2022).

29. Skutočnosti, ktoré konajúce súdy prezentovali ako dôvody vylučujúce možnosť nahradenia väzby sťažovateľa menej invazívnym opatrením, sa nejavia ústavnému súdu ako abstraktné, čo by bolo dôvodom ich nepreskúmateľnosti. Argumentácia uvedená v napadnutom uznesení nie je len všeobecná a reaguje na sťažovateľove argumenty, pretože krajský súd v podstate uvádza, že nahradenie väzby sťažovateľa nie je možné z iných dôvodov, než ktoré sťažovateľ uvádzal. Krajský súd v tejto súvislosti nepoukázal len na charakter a závažnosť trestnej činnosti, ale najmä na osobu sťažovateľa, konkrétne, že sťažovateľ je recidivistom drogovej trestnej činnosti (nesplnenie účelu podmieneného prepustenia), je závislý na drogách bez kritického pohľadu na svoju závislosť, pričom jeho osobnosť je poznačená dlhodobým užívaním drog. Takéto úvahy hodnotí ústavný súd ako racionálne a konkrétne, čo je dôvodom, pre ktorý nemožno priznať procesný úspech ani tejto sťažnostnej dôvodovej línii.

30. Pokiaľ ide o nenahradenie sťažovateľovej väzby, podstatnou skutočnosťou bolo tiež to, že sťažovateľ je toho času neprávoplatne odsúdený za obzvlášť závažný zločin, kde nahradenie väzby prichádza do úvahy iba za prítomnosti výnimočných okolností, ktoré krajský súd nezistil. V danom prípade sa nemožno stotožniť so sťažovateľovou argumentáciou, že avizované konštatovanie nepostačuje. Ak krajský súd existenciu takýchto okolností skúmal, predmetné okolnosti nezistil, pričom sťažovateľ takéto okolnosti v konaní pred krajským súdom ani netvrdil, tak odôvodnenie napadnutého uznesenia sa ústavnému súdu javí ústavno-právne korektné.

31. Ústavný súd ešte dodáva, že sťažovateľov odkaz na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 361/2022-28 z 25. augusta 2022 sa nejaví priliehavý, pretože tento nález bol vydaný pri existencii iných skutkových okolností. V uvádzanom prípade všeobecné súdnictvo oprelo výrok o nenahradení väzby o formálne úvahy, v dôsledku čoho ústavný súd identifikoval ústavnú neudržateľnosť rozhodnutia. V sťažovateľovom prípade však krajský súd na sťažovateľove argumenty reagoval konkrétnou a priliehavou kontrapozičnou argumentáciou, a to predovšetkým tým spôsobom, že väzbu sťažovateľa nemožno nahradiť so zreteľom na dôvody tkvejúce v jeho osobe konkretizované v bode 29 tohto uznesenia.

32. Ústavný súd po prieskume napadnutého uznesenia z hľadísk, ktoré ústavný prieskum pripúšťa, sumarizačne uzatvára, že v tomto prípade sa nepreukázala neudržateľnosť rozhodnutia obmedzujúceho osobnú slobodu sťažovateľa, resp. preukázala sa jeho udržateľnosť vo vzťahu k dosiahnutiu legitímneho cieľa. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplývajú signály, ktoré by boli príčinou jeho arbitrárnosti alebo nepreskúmateľnosti s ohľadom na obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny. Neexistuje preto ústavne relevantný dôvod, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého uznesenia zasiahol, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením sťažovateľom označeného základného práva, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie jeho porušenia.

33. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k námietke uvedenej v bode 21 tohto uznesenia odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde. Vo zvyšnej časti považoval ústavný súd ústavnú sťažnosť za zjavne neopodstatnenú, a preto ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

34. Odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku vedie ústavný súd k záveru, že v danom prípade ide zo strany sťažovateľa o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. napr. I. ÚS 210/2019, III. ÚS 265/2014, III. ÚS 113/2022). Pretože nebol splnený jeden zo zákonných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde), žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 2 výroku tohto uznesenia).

35. S prihliadnutím na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie. Z tohto dôvodu sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2024

Robert Šorl
predseda senátu